

ΠΩΣ Ο ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ ΕΠΑΙΡΝΕ ΦΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΛΛΟΥΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΚΑΝΕ ΔΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΑΙ ΠΩΣ ΜΕΡΙΚΟΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΥΝ ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝΤΑΣ ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΕΣ ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ

«Την Γαλάτειαν και μίαν καλύβην».

Σπυρίδων Βασιλειάδης, Γαλάτεια (αποσπάσματα)

ΓΑΛΑΤΕΙΑ / ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ / Τό ἄγαλμα / ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ / Μέρος β'

Έρευνα και επιμέλεια κειμένων:
Δημήτρης Συμεωνίδης JP

ΕΥΜΗΛΟΣ. Διατί λοιπόν πρό στιγμής ἀρνούμενος τοὺς ἀνθρώπους ἠρνεῖσο σεαυτὸν, Πυγμαλίων; Ἐρᾶς τοῦ ἀγάλματός σου τόσον, διότι σὲ μαγεύει ἢ ἐλπίς μὴ αἴφνης λάβη ζώην! Ἐνθυμοῦ ὅμως τότε, Πυγμαλίων, ὅτι ἡ ζώη, ἵνα πως φέρηται καὶ ὑπόκειται ἐρασμία ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, δεῖται γενναιότερου τινὸς ἔρωτος καὶ πλειοτέρας συγγνώμης, παρ' ὅσῃν αἰσθάνεσαι. Ἡ μαρμαρίνη σιωπὴ τοῦ ἀγάλματος εἶνε ἄρνησις λατρευομένης κόρης ὅντεϋθεν ὁ διάπυρος ἔρωσ σου. Ἄν ὅμως αὐριον κλίνῃ τὸ ἄγαλμα τοῦτο εἰς τὴν ἀγκάλῃν σου ζῶν, ἢ σκοτία τῆς πρώτης νυκτὸς θὰ ὁμοίωσῃ αὐτὸ πρὸς τὰς γυναῖκας τῆς Κύπρου, τῆς δὲ τρίτης ἡμέρας ἢ αὐγὴ θὰ διαλύσῃ ὡς ἀτμίδα τὸ γόητρον τοῦ ὄνειρώδους ἔρωτός σου σήμερον.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ. Ἡ θέα καὶ ἡ λατρεία τοῦ οὐρανοῦ κατεπτόησε τὴν διάνοιαν τοῦ Εὐμήλου, ἀπερρόφησε πᾶν σθένος καὶ πᾶν μύρον τῆς καρδίας του! Διότι ἐγὼ αἰσθάνομαι ἐντός μου τοσοῦτον ἔρωτα, ὥστε καὶ χίλια ἂν συνέζων ἔτη μετὰ τῆς Γαλατείας μου, τὰ ἔτη ταῦτα θ' ἀπετέλουν τὸν πρῶτον γαμήλιον μῆνά μου! Πῶς νὰ κορεσθῶ καὶ ν' ἀπαυδῆσω με εἶπες, Εὐμηλε; Φαντάσθητι νὰ ἀναζήσῃ διὰ τῆς πνοῆς μου, νὰ φέρῃ τὴν ἡλικίαν γυναικὸς καὶ τὴν καρδίαν παιδίου, νὰ γαλουχηθῇ ἀπὸ τὰ χεῖλη μου καὶ τὰ ρήματά μου μόνα, νὰ ἴδῃ εἰς ἐμὲ τὸν θεὸν αὐτῆς καὶ ὁμοῦ τὸν ἑταῖρον τοῦ βίου, νὰ ἐγείρωνται τὰ βλέμματα τοῦ κόσμου ὅλου εἰς αὐτὴν καὶ τὰ βλέμματά της ὅλα εἰς ἐμὲ μόνον, νὰ συλλαμβάνῃ ὁ νοῦς μου αὐτὴν ὡς ὄνειρον, καὶ ἀνοίγων τὰ ὄμματα νὰ βλέπω αὐτὴν πλησίον μου ζῶσαν, χαρίεσσαν, εὐδαιμόνα, περικαλλῆ, ἔρωτος πλήρη καὶ πίστεως, πλήρη ἀγνότητος καὶ φαντασίας, -ιδού, Εὐμηλε, ὅ,τι θὰ ἦτο ἡ θειοτάτη φαντασία τῶν ποιητῶν, ἢ ἔνυλος δὲ καὶ μόνη, μόνη εὐδαιμονία τοῦ Πυγμαλίωνος.

ΕΥΜΗΛΟΣ. Εἶθε νὰ ἠδυνάμην νὰ εὐχηθῶ ἀπὸ καρδίας, βασιλεῦ, οἱ θεοὶ νὰ ἐπλήρουν τοὺς πόθους σου! Ἄλλ' ὅταν τὸ ὄνειρον πραγματωθῇ, Πυγμαλίων, ἢ βροχὴ τοῦ οὐρανοῦ μεταβάλλεται ἐπὶ τῆς γῆς εἰς βόρβορον. Ἡ εὐδαιμονία εἶνε αἰθερία τις πείνη τῆς ψυχῆς, τεκμήριον ζωῆς μετὰ θάνατον πολλῶ κρείττονος, ἀμβρότου καὶ ἀληθοῦς· ἀλλ' ὅταν ἡ πείνη αὕτη κορεσθῇ πως ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὁ ἄνθρωπος μένει τότε βαρὺς, ἀνέραστος, ἀνιών καὶ ἀπελπίς, πλοῖον ἄνευ ἀέρος, ὀφθαλμοὶ ἄνευ βλέμματος. Τὸ περικαλλὲς καὶ λαμπρὸν ἄγαλμα τῶν ἐρώτων σου εἶνε γλυκὺ τοσοῦτον καὶ ἐπα-

Ο Σπυρίδων Βασιλειάδης

φρόδιτον, διότι σιωπᾶ ἔάν ποτε λαλήσῃ καὶ αἰσθανθῇ, θὰ διαλυθῇ τὸ ὄνειρον, τὸ ἄστρον θὰ ὀνομασθῇ φανός, ἀναδίδων καιοῦσαν φλόγα καὶ καπνὸν μελαίνοντα. Ἐάν καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ συνέζων ἐν μέσῳ ἡμῶν, θὰ ἦσαν τοσοῦτον ἀρεστοὶ καὶ τοσοῦτον τέλειοι; Ἄλλως ἢ ἐν τῷ βίῳ τούτῳ ζωὴ εἶνε τις σκοτία τῆς ψυχῆς καὶ τρικυμία καὶ σῆψις... Φοβοῦ τὸ ζῆν ὅτι προδίδει. Φοβοῦ μὴ, εἴποτε λάβῃ ζώην τὸ ἄγαλμά σου, λυπηθῆς ὅτι ἔπαυσες νὰ ἀγαπᾶς τὸν λίθον καὶ ἐνηγκαλίσσης τὸν ἄνθρωπον. Ὡς ἡ μορφὴ χρῶμα, μεταλλάσσει τὸ στήθος αἷμα καὶ αἴσθημα. Ἐτι καὶ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου στρέφεται καὶ πίπτει, ἀλλοιοῦται καὶ μαίνεται ὡς οὐδαμῶς σὲ φοβίζει τοῦτο; Μὴ δώσης εἰς τὸ μάρμαρον ἐκεῖνο τοῦ καλοῦ ἀγάλματός σου θυμὸν καὶ κρίσιν ὅσον ἡ γαλήνη, μὴ ἐγείρῃς τὰ κύματα, διότι ἡ τρικυμία φέρει ναυάγιον. Πυγμαλίων, λάτρευε τὸ ἄγαλμα τοιοῦτον καὶ σῶζε κἂν τὴν ἐλπίδα. Ἐκάστη στροφὴ τοῦ ἡλίου περὶ τὴν γῆν εἶνε εἰς πλειότερος δεσμὸς τῆς εἰμαρμένης ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ὅχι μόνον σκιᾶς ὄναρ ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς τὸ δένδρον δίδει φύλλα καὶ ἄνθη καὶ ὀπώρας, οὗτος ἡμάρται νὰ δίδῃ μερίμνας καὶ ἄλγη καὶ δάκρυα. Τὰ τέκνα τελειοῦσι τὴν ζωὴν τῶν γονέων ὅσον παρηγοροῦσι τὴν ἐλπίδα καὶ πληροῦσι τὸ κενὸν ἐν αὐτοῖς· ἀλλὰ μὴ πλάσης ἀπὸ τοῦ λίθου μετὰ ψυχῆς ἄνθρωπον ὅσον γενοῦ ἔάν ἐπόθη-

σες πατήρ, ἀλλὰ μὴ θεός. Ἔστι Νέμεσις, Ἐνθυμοῦ: ἔάν ὁ ἀπὸ τοῦ ἀγάλματός σου ἀναβιώσων ἄνθρωπος γείνη τελειότερος τῶν θνητῶν, θὰ ἀποπτῇ πρὸς τὸν οὐρανὸν ὡς θεῖος ἔάν δὲ μὴ, τότε ὁ Πυγμαλίων θὰ κλαύσῃ, θὰ κλαύσῃ πολὺ, ἀφοῦ τοσοῦτον ἠγάπησε τὸ ἰδανικὸν κάλλος, τοσοῦτον ἐμίσησε τὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπινον τύπον, τὸν αἰωνίως ἀτελῆ καὶ αἰωνίως ὀλισθαίνοντα.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ (διανοίγων θύραν καὶ φέρων ἐνώπιον αὐτῆς τὸν Εὐμήλον. Ἐνδοθεν τῆς θύρας, εἰς τὸ βάθος, κεῖται τὸ ἄγαλμα τῆς Γαλατείας, μὴ φαινόμενον ἀπὸ τοῦ θεάτρου). Ἰδέ. Ἰδέ τὸ ἄγαλμα τοῦτο καὶ ἂν δύνασαι ἐνώπιόν του σκέφθητι, ἐπανάλαβε τὴν κλαίουσαν αὐτὴν φιλοσοφίαν τῶν τάφων! ὦ Γαλάτεια, πῶς σὲ ὑβρίζουν!...

Εὐμηλε, ἀπέρχου καὶ δέου τοῖς θεοῖς, ὅπως συμπαθεῖς τῷ Πυγμαλίῳ γείνωσιν. Ὅταν τὸ ἄγαλμα τοῦτο λάβῃ ζώην, ὁ Πυγμαλίων ζῶν ἐν τῇ Κύπρῳ θὰ βαδίζῃ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ. Ἄλλ' ἔάν μὴ κλίνῃ προσηνές, μὲ βλέμμα καὶ παλμὸν ἀνθρώπου καὶ λαλιάν, ὁ Πυγμαλίων θὰ ἀποθάνῃ ταχύς.

ΕΥΜΗΛΟΣ (ἀπερχόμενος καὶ ἀνατείνων τὰς χεῖράς του). ὦ Ἀπολλὸν, ἐπάκουσόν με!... (Ὁ Εὐμηλὸς φεύγει. Ὁ Πυγμαλίων εἰσέρχεται εἰς τὸν θάλαμον τοῦ ἀγάλματος, κλείων τὴν θύραν).

Ἡ Συνέχεια τὴν ἄλλῃ Παρασκευῇ

Μὴ δώσης εἰς τὸ μάρμαρον ἐκεῖνο τοῦ καλοῦ ἀγάλματός σου θυμὸν καὶ κρίσιν ὅσον ἡ γαλήνη, μὴ ἐγείρῃς τὰ κύματα, διότι ἡ τρικυμία φέρει ναυάγιον.